

IKKUNATON TALO

RAILI MIKKANEN

Raili Mikkonen

Ikkunaton talo

SAGA Egmont

Ikkunaton talo

Cover image: Shutterstock

Copyright © 1977, 2021 Raili Mikkonen and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726939552

1st ebook edition

Format: EPUB 2.0

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com

Saga Egmont - a part of Egmont, www.egmont.com

Me

Jonkun pitäisi ihan kirjoittaa siitä kirja, sanoi äiti tässä yhtenä päivänä. Niin minäkin olen ajatellut. Mutta aika kuluu eikä kukaan näytä tekevän sitä. Minun tässä varmaan täytyy uhrautua. Olen niin moneen kertaan miettinyt asiaa, että kai tästä kirjoittamisesta jotenkin selviytyy. Ja jos ei selviydy niin mitäpä tuosta. Mikäs kirjailija minä olen.

Tärkeää kumminkin on kertoa kaikki. Se alkaa nyt jo tuntua niin kaukaiselta ja epätodelliselta.

Aika paljon on sellaista, jossa olin koko ajan itse mukana, mutta osa perustuu toisilta saamiini tietoihin. Ja minä kyselin kyllä tarkkaan, sillä olen kai luonteeltani vähän utelias. Uskon siis, että nekin kohdat, joissa itse en ollut mukana, on kerrottu ihan niin kuin kaikki tapahtui.

Taitaa olla parasta aloittaa kuvaamalla koko meidän perhe. Meitä on niin monta, että lukija voi pian muuten seota. Jos yhtenä hetkenä puhun Tylystä, sitten Ändistä tai Tipasta, voi jossain välissä vaikka pudota kärryiltä.

Ensin on tietysti isä ja äiti. Minusta ne ovat ihan tavallisia. Niiden kanssa pärjää. Isä on tumma ja äiti vaalea. Isä on muuten tuiman näköinen, mutta sillä on hymykuopat. Se on hassua. En ole usein nähnyt miestä, jolla on herttaiset hymykuopat poskissa. Äiti on helpompi kuvitella. Hän on niin hento, että voisi kunnon tuulenpuuskalla lentää vaikka tiehensä.

Meistä lapsista vanhin on Ändi. En ole ihan varma, mistä lempinimi on tullut, varsinkin kun Ändi on tyttö. Niiden tapahtumien alkaessa Ändi oli 12-vuotias.

Ändi on pitkä ja hoikka. Minusta se on hauskan näköinen, vaikka ei juuri useinkaan muista peiliin vilkaista. Olen Ändille melkein kateellinen. Miten se on niin hoikka, vaikka syö kuin hevonen. (Ja se taas ei ole mikään ihme kun se enimmäkseen asuu talleilla.) Minä lasken syömisiäni ja pysyn aina yhtä tukevana. En lihavana, mutta tukevana. Ändin salaisuus on kai siinä, että se raataa tallilla. Luo lantaa ja harjaa hevosia. Kai se hoikkana pitää.

Sitten olen minä. Meillä on Ändin kanssa vain vuoden ikäero. Minä olen Romu ja ettei nimi johtaisi harhaan, sanon heti, että minäkin olen tyttö. Minun intohimoni on kaikenlainen rakentaminen ja suunnitteleminen. Pidän siitä, mutta usein saan siitä myös hankaluuksia. Se selviää kyllä tässäkin jutussa. Vieläkin ottaa raskaasti päähän kun muistan.

Jaa, nyt taidan pyrkiä asioiden edelle.

Seuraavaksi tulee Tyly, perheen ainoa poika. Silloin Tyly oli 9-vuotias. Tyly on meidän perheen lukutoukka, mutta ehtii se sentään muutakin puuhata. Tyly on kätevä ja tietää paljon enemmän asioita kuin minä, vaikka on minua kaksi vuotta nuorempi.

Viimeinen on sitten Tippa, meidän ekaluokkalainen. Aika eläinrakas, mutta varsinkin kissarakas tyttö. Hän on meidän kaikkien lellivauva, niinhän nuorin tahtoo aina olla.

Kuusi meitä siis on kaikkiaan. Sen lisäksi oli Bellabella, Hebzibah, Mademoiselle, Kalle, Pekka ja täti-Lolita. Niitä minä en vielä selitä sen tarkemmin, ne kyllä selviävät jutun mukana.

Päivä jolloin kaikki alkoi

Sen päivän tapahtumat me kaikki muistamme vielä ihan hyvin. Isä tuli kotiin kaupasta niin järkyttyneen näköisenä, että minä, joka olin ollut keräämässä tippuneita omenapuun alta, juoksin kiireesti sisään hänen perässään. Kuistin portaat natisivat tutusti isän raskaiden askelten alla ja naukaisivat vienosti, kun minä ehdin niille. Iloisen tervetuliaishaukahduksen päästänyt Bellabella lopetti lyhyeen huomatessaan, ettei isä kiinnittänyt siihen mitään huomiota. Se painui murheellisena tutkimaan kuistin alustaa.

Silloin talo oli vielä iloisen punainen, ja ikkunanpuitteet hohtivat valkoisina keväisen maalauksen jäljiltä. Se oli omakotitalon piharakennus, mutta iso sellaiseksi. Siinä oli kaksi kerrosta ja tilaa juuri riittävästi meille kaikille. Isälle, äidille, Ändille, Tylylle, Tipalle, Hebzibahille ja Bellabellalle sekä minulle. Ei siellä nyt tietysti ollut omaa huonetta jokaiselle meistä, mutta kuka hullu semmoista vaatisikaan.

Alakerrassa oli suuri tupakeittiö, jossa me kaikki lähes aina oleilimme. Pitkä tuvanpöytä ja penkit sen kahden puolen antoivat riittävästi tilaa kaikille kuudelle syömäriille. Pöydän ympäriltä löytyi pari lisäpaikkaakin, jos mentiin istumaan tiiviisti. Aina välillä niin oli pakko tehdä, sillä äiti ja isä olivat siitä kivoja, että meidän kaverimme saivat aina tulla sisälle. Vieraita oli välillä yhtä paljon kuin omiakin. Ei nyt tietenkään syömässä sentään. Mitä siitä olisi tullut? Konkurssi ehkä?

Keittiön jatkeena oli olohuone. Sinne vietiin harvinaisemmat kävijät. Ne, joille piti esittää vähän hienoa. Sen huoneen perällä oli vielä alkovi, jossa isä ja äiti nukkuivat.

Mutta ne vieraat olivat tietenkin ennen kuin oli alkanut tapahtua.

Yläkerran kaksi huonetta olivat meidän lasten. Me Ändin kanssa nukuttiin isommassa ja Tyly Tipan kanssa toisessa.

Sisä vessaa ja kylpyhuonetta meillä ei tietenkään ollut. Pihapiiriin kuului kuitenkin vielä punainen saunarakennus. Siinäkin oli kirkkaan valkoiset ikkunanpuitteet. Päärakennus oli erotukseksi muista suurempi ja kokonaan valkoinen.

Päärakennuksen asukkaat olivat ihan mukavia ja äidillä oli tapana välillä huokailla, miten onnellisia me sentään olimme, kun olimme saaneet sellaisen asunnon ja niin mukavat vuokraisännät. Omenapuun alta meillä oli oikein lupa poimia kaikki pudonneet omenat, ja syksyisin saimme puhdistaa viimeiset marjat kaikista marjapensaista ja pari pensasta ihan kokonaan.

Niitä aikoja on usein muisteltu. Mutta yleensä niissä muisteluhetkissä aina lopuksi tullaan siihen lauantaihin, jolloin isä tuli kaupasta kotiin kulmat kurtussa eikä Bellabellaa huomannut kukaan.

Isä rojautti kauppakassin pöydälle niin, että äiti kohotti säikähtyneenä päänsä.

- Kananmunat! Varo nyt, hyvä ihminen, kananmunia äläkä tuolla lailla räiski!

Mutta sitten äiti katsoi isän ilmettä ja näytti vielä äskeistä säikähtyneemmältä. Hän oli jo noussut pöydän äärestä, jossa hän oli juuri saanut loppuun sipulinraastamistyönsä, mutta pysähtyi sitten paikalleen keskelle keittiön lattiaa. Sipuliraasteesta nouseva huuru

sai hänen silmänsä märiksi jo ennen kuin isä oli ehtinyt sanoa mitään.

Minä en uskaltanut sulkea ovea, etten olisi rikkonut hiljaisuutta, joka keittiöön äkkiä laskeutui. Ajattelin, että enkeli lentää huoneen yli ja vilkaisin uteliaana ympärilleni. Minun mielestäni olisi ollut oikeus ja kohtuus, että enkelistäkin jäisi sentään jonkinlainen vana tai värähdys jäljelle. Mutta ei siitä mitään voinut huomata.

Tippa oli pannut lattialla kaikki pienet muovieläimensä pitkään jonoon, joka ulottui tuvan pöydän toisesta päästä olohuoneen ovelle. Siinä ne nyt seisoivat samankokoiset norsut ja linnunpojat, kamelit ja kauriivasat liikkumattomiksi jähmettyneinä ja tuntuivat nekin odottavan isän taikasanaa, joka vapauttaisi ne lumouksesta. Vielä kummallisemmalta näytti Tippa silmät selällään isää tuijottaessaan. Hänellä oli suu vähän raollaan ja punainen kielenpää työskenteli vilkkaasti jotain nenän alta tavoitellen.

Tyly makasi olohuoneen lattialla ja luki jotain kirjaa. Hän oli niin keskittynyt lukemiseen, ettei huomannut ollenkaan, mitä ympärillä tapahtui. Jokin outo sana, jota hän ei ymmärtänyt, sai hänet kuitenkin kohottamaan katseensa äitiä kohti, ja silloin hänkin sukelsi mukaan näytelmään. Isä haukkoi henkeään pystyäkseen puhumaan. Äidin suu teki samanlaisia liikkeitä. Hän ikään kuin sillä yritti auttaa isää saamaan sanat ulos suustaan.

Ja tulivathan ne viimein.

- Ojanperä oli kaupassa ja kertoi saaneensa kirjeen kaupungilta. Nämä talot ovat kuulemma uudessa asemakaavassa jääneet keskelle moottoritietä. Kaupunginvaltuusto on sen asemakaavan jo hyväksynyt eikä kukaan näillä nurkilla ole asiaa edes huomannut. Meille tulee jo kohtapuoliin lähtö.

Äidiltä putosi sipuliraaste. Hébzibah ei ollut kissojen tapaan välittänyt tuon taivaallista tihentyneestä tunnelmasta huoneessa, vaan oli juuri sillä hetkellä astelemassa arvokkaasti huoneen poikki Tipan kielenpäättä tutkimaan. Kauhea rääkäisy ilmoitti meille kaikille Hebzbahin saaneen raastekulhon niskaansa, ja avoimesta ovesta vilahti Hebzbah häntä paksuna ja turkki täynnä kaamean hajuista tahmaa, joka taisi maistua kissankuvittelemattomalle. Meni aikaa ennen kuin äiti sai vahingon anteeksi kissaparalta. Mutta sillä hetkellä se asia ei äitiä mitenkään häirinnyt.

- Lähtö! Minne?

Äiti ei yleensä vähästä itkenyt, mutta nyt alkoivat kyyneleet valua kahtena purona pitkin poskia. Silmät pysyivät silti selällään ja tuijottivat isää apua anovasti. Mutta mitäpä apua isä pystyi antamaan. Raskaasti hän istahti penkille ja heitti lippalakkinsa keskelle pöytää. Hiekkaa rapisi lakista kerniliinalle.

Tyly oli jo unohtanut vaikean sanan, jota hän ei ollut ymmärtänyt ja oli uuden ongelman edessä. Kun isä ja äiti vain tuijottivat toisiaan, oli Tylyn mielestä viisainta särkeä lumous selvällä kysymyksellä.

- Minä en kyllä ymmärrä yhtään mitään. Mitä varten aseman kaavan takia täytyy muuttaa pois? Ei kai tänne rataa tule?

Äiti käänsi katseensa Tylyyn silmät vettä valuen. Hän oli niin tottunut vastaamaan meidän lasten kysymyksiin kaikissa mahdollisissa tilanteissa, että teki sen nytkin heti. Äiti tiesi nelinkertaisesta kokemuksesta selviävänsä kysymyksestä kaikkein helpoimmin vastaamalla heti, kun kuitenkin oli vastattava.

- Ei se ole aseman kaava, vaan asemakaava. Ja se taas tarkoittaa rakennussuunnitelmaa jollekin alueelle, siis suunnitelmaa, miten saa rakentaa ja minne ja ...

Isä huitaisi kädellään ja äiti sulki suunsa. Kai hän itsekin huomasi vastaavansa niin sekavasti, että sotkeutuisi vain uusiin selityksiin, jos jatkaisi samaa vauhtia.

- Yritä nyt seurata, vaikka tämä voikin olla vähän hankalaa. Tälle alueelle on tehty sellainen aluesuunnitelma, missä määrätään, mitä mihinkin paikkaan saa rakentaa. Ne, jotka suunnitelma ovat tehneet, ovat ilmoittaneet siitä kyllä jossain sanomalehden virallisten uutisten osastossa, mutta kukas semmoista yleensä muistaa lukea. Siellä on aina niin kuivia juttuja. Mutta siellä kumminkin on kerrottu, että jokainen olisi etukäteen voinut mennä tutkimaan suunnitelmaa jonnekin muutaman kymmenen kilometrin päähän virastoon. Jos joku olisi halunnut sanoa, ettei tykkää koko ajatuksesta, se olisi pitänyt ilmoittaa jo aikoja sitten eikä ole ollenkaan varmaa, että se olisi silti mitään auttanut.

Isä katsoi meihin kysyvästi. Kun kenelläkään ei tuntunut olevan mitään sanottavaa hän jatkoi:

- Nyt kun kukaan ei huomannut ilmoitusta, ei kukaan tehnyt mitään huomautuksiakaan, ja niin ne nyt luulevat, että täällä ollaan ihan tyytyväisiä, kun talot jäävät moottoritien alle. Niin, että kohta nämä talot pannaan nurin, omenapuutja marjapensaat myös ja sitten rakennetaan komeaa tietä. Pääsevät kiireiset muutamaa minuuttia nopeammin kaupunkiin. Tuohon parin kilometrin päähän tulee pienen kaupungin kokoinen asuntoalue, josta kaikki käyvät sitten kaupungissa töissä.

Minusta isän selostus kuulosti vähän tylsältä, mutta yritin silti kuunnella tarkkaavaisesti, jos sillä kerran oli meidän elämäämme niin uhkaava vaikutus. Isä tuijotti synkän näköisenä omenapuun oksaa, jolla oli tuulessa tapana kolkutella keittiön ikkunaa. Vihreät